Ч. 12 (10,980). Львів вівторок 18. січня 1927. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XL.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Also sprach...

Після довшої мовчанки п. Голувко прийшов до голосу.

Від якогось часу на сторінках польської преси з львівською рептилькою „Дзєннік Львовскі“ повстала крутня зі справою українського університету. Звязано її з іменем і діяльністю відомого пепесівського „специяліста“ від „меншостевих“ справ п. Т. Голувка. Отже писалося, що п. Голувко зацікавився університетською справою вже не лише на сторінках „Роботніка“, але і в своїй „санаційній“ діяльности. З тією метою розпочав переговори з празькими професорами й одержав від них резигнаційну згоду на університет в Станиславові. Очевидно, ми негайно заперечили ці відомости на основі достовірних інформацій з Праги. Але вітер не агавав. З тим більшою завзятістю кольпортовано ті відомости закидуючи нам непоінформованість. А п. Голувко мовчав і зовсім не збирався втишати того вітру, що знявся біля тієї справи. Аж після „сесії“ комісії трьох забрав він голос на сторінках „Роботніка“ в статті „Український університет — українська хліборобська академія“, щоби спростувати фантастичні і далекі від дійсности поголоски, що повстали на підкладі його поїздок в Прагу.

Годиться познайомити наше громадянство зі статтею п. Голувка:

„Належу до партії, якої одним з головних постулятів є боротьба з націоналізмом (очевидно, українським. — Ред.) і змагання до згідного співжиття з меншостями в Польщі. Одною з кардинальних умов унормування національних відносин в Польщі — то заспокоєння слушних потреб тих меншостей (очевидно, оцінка „слушности“ належить до Голувків! — Ред.), перш усього в шкільній ділянці (і тому ППС голосувала за законом з 31. липня 1924. — Ред.). Українське громадянство в Польщі від богатьох літ домагається українського університету у Львові. ППС все щиро і відкрито підтримувала і підтримує той постулят. Виходимо із заложення, що українському громадянству належиться вище наукове заведення, а якщо то має бути університет (чусте: „якщо то має бути університет!“ — Ред.) — то мусить бути у Львові, який є культурним і науковим осередком українського життя в Польщі. З точки погляду польських інтересів також нема нічого в тому трудного, щоби університет був у Львові, де українська молодь, перебуваючи у великому польському місті з богатою польською культурою і традицією, силою факту мусіла би ступнево відходити від свого націоналізму, зближуючись до польської університетської молоді (бо певно польська молодь у Львові є далека від польського націоналізму. — Ред.).

На жаль, справа українського університету у Львові не рушила з мертвої точки. По мойому найслушніше було би теперішньому львівському університетові надати утраквістичний характер (який він уже мав! — Ред.) шляхом створення на тому університеті історично-фільольоґічного факультету (ось як виглядав би „утраквізм“. — Ред.). Було би це раціональне там, де дві народности живуть в згоді, але не в Східній Малопольщі, де взаїмна ненависть є винесена до канону національної чесноти, — отже такої розвязки не можуть приняти обі сторони.

Справа українського університету і надалі є постулятом польської демократії (Богу дякувати! — Ред.), але нинішнє становище українського громадянства в Сх. Малопольщі непомірно утруднює практичний підхід до тієї справи.

Тимчасом справа українського вищого шкільництва є актуальною. Не можемо забувати, що крім Сх. Малопольщі з її мішаним тереном (як і інші території сучасної Польщі — Ред.), маємо Волинь з однородним українським населенням. Волинь — то одинока провінція в Польщі, що не має вищого наукового заведення. Її хліборобський, а одночасно визначно етнографічно український характер вимагає, щоби та провінція мала вищу українську господарську школу. З другого боку кожний, що згоджується з цією концепцією, звертає увагу на Українську Господарську Академію в Подєбрадах, в Чехословаччині, розуміючи, що там слід шукати зразка і наукових сил для такої Академії в Польщі. А що були все голосніші поголоски, що чехословацький уряд носиться із заміром ступневої ліквідації тієї Академії, як інституції штучної на терені Чехословаччини, зродилася думка, чи не буде найкраще Академію з Подєбрад перенести до Польщі.

Тому-то, коли мене покликано до комісії знавців, я уважав відповідним ту справу поставити там на денний порядок. Одначе, щоби вповні зорієнтуватися, постановив я оглянути Академію в Подєбрадах, що я й зробив.

Дякуючи чемности Ректора Академії, я міг подрібно її оглянути і, — признаюсь щиро, — я був здивований тією величною працею, якої там довершено.

Зголосившись до Академії, заявив я щиро, що я є прихильником заснування такої самої Української Академії в Польщі на Волині, а радше перенесення там Академії з Подєбрад.

З виміни думок переконався я, що колиб польський уряд рішився заснувати Академію, можна було би думати про перенесення Академії з Подєбрад, — відповідно змонтованої і з богатьома визначними науковими силами.

Повторюю, що там виступав я в характері приватному і виключно інформаційному. Зате не лише не вів я ніяких розмов на тему справи українського університету в Сх. Галичині, але взагалі з жадним з професорів українського університету в Празі я не бачився, як також не відвідував я того університету, щоби підкреслити виключно свою мету огляднення Академії в Подєбрадах.

Тому то всякі пресові інформації про якісь мої пертрактації, угоди, намови на те, щоби згодженося на Станиславів, є витвором буйної фантазії або злої волі й охоти заплутати ясну справу Української Академії на Волині. Не можу здержатися від того, щоби з усею рішучістю й обуренням не напятнувати становища „Дзєннік-а Львовск-ого“, який ті всі нісенітниці підтримав мнимими інформаціями з українських кол, — надаючи своїм фантазіям позори, що справді якісь українські кола переговорювали зі мною на ту тему і дали згоду на університет в Станиславові.

Абсурдність тих сплетень є така разяча, що навіть прикро їх простувати. Я не міг з ніким на тему українського університету переговорювати в Празі, бо я не мав від нікого на те мандату, по друге знаю, що про те треба говорити у Львові з представниками українського громадянства, а по третє я не міг намовляти на Станиславів, бо я є його рішучим противником. Тому мушу якнайенергічніше запротестувати проти втягання Союзом Направи Річипосполитої у Львові мого прізвища до його плянів і замірів, суперечних з моїм становищем.

Не менше дивує мене становище „Діла“, що слушно занепокоєне „ревеляціями“ „Дзєннік-а Львовск-ого“, звернулося до Праги по інформації, які в числі з дня 7. ц. м. подало до прилюдної відомости, а які вповні покриваються з теперішніми моїми вияснениями. Не зважаючи на те, „Діло“ на другий день у вступній статті атакує мене, що веду розмови на тему Станиславова і жаліє з приводу зміни мого становища і ППС. Отже „Діло“ більше вірить нісенітницям „Дзєннік-а Львовск-ого“, як річевим вияснениям власного кореспондента з Праги. А чи не виглядає то все на те, що УНДО, яке своєю націоналістичною політикою запропащує справу українського університету у Львові, хотіло би запропастити і справу Української Господарської Академії на Волині?

Стоїмо на становищі, що українському населенню на Волині належиться вища наукова установа, яка буде добродійством для того краю, а одночасно, що Українська Господарська Академія на Волині в нічому не пересуджує справи українського університету у Львові.

Ми в цілости подали предовгі і вичерпуючі вияснення п. Голувка, які кладуть край всім тереveням львівської рептильки і її сподвижників. Не будемо входити в дискусію з п. Голувком на тему поглядів його і ППС. в справі українського університету. Звернемо тільки увагу на останній уступ, присвячений нашому органові. Тереveням львівської рептильки не давали ми віри, маючи вичерпуючі інформації з Праги, одначе всіх мусіла дивувати заклята мовчанка п. Голувка, який прецінь є публіцистом і вже цей його характер вкладає на нього обовязок негайного реаґування на невірні поголоски і нісенітниці. Тому ми знаючи принціповість пепесівців, дозволили собі в передовиці Втоптаною стежкою“ звернути увагу на перипетії університетської справи і можливість зміни цеї „принціповости“ пепесівців, яка має гумову прикмету розширюватися або звужуватися відповідно до імперіялістичних змагань цеї оригінальної „соціялістичної“ партії. Це звернення уваги на можливість зміни пепесівської „принціповости“ було тим більше потрібне, що п. Голувко вперто мовчав, даючи змогу всяким ґієнам жирувати на університетській справі, ширити замішання і кидати підозріння на українські наукові, а посередньо й політичні кола.

Окремого сорту є камінчик в город Українського Нац. Дем. Обєднання, який — мовляв — своєю націоналістичною політикою запропастило справу українського університету у Львові, а тепер хотіло би запропастити і справу Української Господарської Академії на Волині. Справою Академії ми тепер взагалі ширше не займалися і тієї справи не розглядали. Сумніваємося, чи хтонебудь хоче ставити якінебудь перепони в тому напрямку, очевидно — якщо справді це є справа реальна, а не має пропаґандистичної мети. В чому саме міститься „запропащення“ Обєднанням справи українського університету у Львові, — це вже тайна п. Голувка. Чи може польські чинники, які зобовязалися заснувати український університет, лізуть з себе, щоби його заснувати у Львові, а Обєднання поборює цей плян і не допускає до його здійснення, — чи може і це одна з тих бездушних фраз, як так дуже часто і з такою премедитацією вириваються пп. Голувкам? Авжеж, що така „розвязка“ університетської справи, як напр. подана в наведеній статті („утраквізація“ львівського університету шляхом заснування одного мертвого факультету), чи яканебудь інша з досі провокаційно висуваних, — зустрінеться з рішучим відпором усього українського університету, бо українське громадянство не згодиться на ніяку карикатуру університету, ані не згодиться на насміх над собою і своїми культурними змаганнями чи то з боку Грабських, чи з боку Голувків.

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 14/27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 9 (10.965) z dnia 13. stycznia 1927 pod tytułem: „Tysiaczu lit tiurmy“ ustępy a) między słowami: wołodymyrskomu... a słowami: W misteczku, b) między słowami: nehoduwan na... a słowami: ak, c) między słowami: złoczyncu... a słowami: Peted, d) między słowami: zi Lwowa... a słowami: Wsi, e) między słowami: czynykiw... a słowami: Koronu, f) od słów: Ta... do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) uk. i występku z § 300 uk. i występku z art. VIII. z dnia 17.XII. 1862 że zatem słusznie zarządzona przez Prokuraturę dnia 12. stycznia 1927 r. konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 i. i. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. — Lwów, dnia 12. stycznia 1927 r. Hawel.

Українське село.

З нагоди V-го Зїзду Комнезамів.

З рефератів, виголошених на зїзді комітетів незаможних селян, довідуємося дуже богато даних про уклад економічних відносин в українському селі. В отсьому випадку покористовуємося даними з реферату голови ВУЦВК-ту Петровського.

На цілій Україні є 40 тисяч десятин посівної площі. Коли порівнати скількість посівної площі перед війною з такоюж площею в 1922 р. 1926 р. то видно, що коли в 1922 р. безпосівних господарів було 5,3 відс., то в 1926 було їх уже лише 4,6 відс. Колиж приглянутися маєтковому станові селянства, то він у степовій Україні представляється ось як: господарства до 2-ох десятин становили в 1922 р. 24,7 відс., а в 1926 р. 11,8 відс. Від 2-ох до 4 ох десятин було в 1922 р. 27,2 відс. господарств а в 1926 р. 24 відс. від 4—9 десятин було в 1922 р. 30,5 відс. господарств, а в 1926 р. 40 відс. Найсильнішою економічно є група господарств від 9—15 десятин і вище. Та група крім того постійно збільшується коштом найнизчого типу 2-десятинних господарств. Цікаво що більшовики підтягають тепер під понятія середняка, на якого ставлять цілу ставку на селі. Петровський каже, що під середняками треба розуміти групу господарств, що мають від 2—9 десятин землі. Все вище 9-ти десятин рахується заможним. Границею між заможним селянином і глитаєм творить норма 15 десятин. До 15 десятин заможні, всі що мають понад 15, глитаї. Першого типу господарств нараховують 14 відс., а другого, тобто глитайських 4 відс.

Помітно зростає в українському селі винарендовування землі від селян і від держави богатшими господарствами. В 1926 р. було в аренді біля 900 тисяч десятин селянської землі. Її дають в аренду бідні господарі, що не мають ні робучої худоби ні відповідного інвентаря. Крім того держава дає селянам 1400 десятин в аренду. Коли порівняти стан аренди і число арендаторів у 1926 р. з такимже у 1924 р., то воно зросло з 6 відс. на 7,5.

З того робить Петровський такий висновок:

„Отже є наявність деякого росту великих селянських господарств і глитаїв, що використовують біднецькі та державні землі для себе, при чому часто земля біднякiв йде в аренду за безцінок і вислуговується, а заможні, обробляючи землю бідняків, ставлять їм кабальні умови відробітку і взагалі наживаються“.

На основі того висновку можна „твердо“ вірити, що соціялізм комуністичного покрою в українському селі таки „крепко“ приймається. Та киньмо ще оком на відворотну сторону медалі. Як представляється біднота на селі, тобто безземельні?

Очевидно, що комітети незаможніх селян і зорганізованих в них 500 тисяч незаможників лишаємо на боці тим більше, що їх економічні оесурси нам невідомі. Зате звернемо увагу на бідноту означених професій. І так сільсько-господарських лісових робітників було в 1925 р. 200 тисяч, а нині їх на цілій Україні вже 446 тисячів. Звідки їх взялося в двоє більше як було і то на протязі одного року? Попри те є на Україні зорганізовані у союзах наймити. В 1924 р. було їх у союзах 20 тисяч, а в 1926 р. число їх зросло до 54 тисяч. Але крім того є ще чи не стількиж незареєстрованих у союзах наймитів.

Переходячи в ділянку защіплювання більшовиками кооперативного та колективного господарювання стрічаємося з такими даними: в 1926 р. є на Україні аж 1,626.000 скооперованих селянських дворів. Це творить 34 відсотки усіх індивідуальних господарств. Всі скооперовані господарства обєднані в 15 тисячах кооперативних обєднань. — В 1921 р. було на Україні 192 господарських колектив, тепер, тобто в 1926 р. є їх понад 5 тисяч. Та тут слід звернути увагу на ще одну цікаву рису розвитку тих господарств. За час від початку 1922 до кінця 1926 р. зорганізувалося 5 306 колгоспів, але одночасно 3,166 з них зліквідувалося. Ці цифри беремо з реферату Одинцова. З того недвозначно виходить, що колективні господарства є ефемеридами, що нині зявляються, а завтра вже щезають.

Розглядаючи тепер тип колективного господарства, приходиться на основі цифр ствердити, що найбільше поширеним є т. зв. сільсько-господарські артілі. Вони творять у колгоспах аж 90,8 відсотків одиниць, комуни дають 6,7 відсотків, а товариства спільної обробки землі заледви 2,5 відс. Переважають в колективному господарюванні не комуни і це для комуністів теж не відрадне явище.

З усіх вище наведених дат, запозичених з рефератів найвідповідальніших державних мужів Радянської України і з урядової статистики, виходить, що українське село живе і розвивається економічно цілком не по лінії більшовицьких бажань. Коштом бідноти зростають заможники і глитаї. Ці останні використовують крім того дуже зручно всякі бідняцькі, взаїмодопоможні і незаможницькі товариства на те, щоби поправляти своє господарство і під технічним оглядом. З тим явищем радянська влада не є в силі боротися. Це видно дуже наглядно в ділянці кредиту. Виявилося, що найбільше користають з державного кредиту середняки і заможні господарі. Майже не користають з нього бідняки. Довготерміновим кредитом користуються виключно заможні та середняки. Щоби до того на будуче не допускати, уряд виділив у цьому році 2 і пів міліона кредиту виключно для бідняцьких господарств. Чи це щонебудь поможе, не відомо.

На всякий випадок біднота і незаможники не мають на селі ніякого впливу. І уряд намагається всіми силами такий вплив й забезпечити, хоч, правда без успіху.

„Уряд гадає — казав Петровський — що біднота, тільки зорганізована в колективи, артілі та сіль. господ. кооперацію зможе обєднати свої сили, протиставивши їх заможницьким елементам і зможе заняти таким чином найкращі позиції щодо промисловости. В противному випадку є небезпека, що ці позиції займуть заможники. Комнезами повинні вжити рішучих заходів до того, щоб не відставати. Колективне будівництво розвивається поволі, а тому цьому треба надати особливої уваги".

Словом українське село віддалюється від більшовиків все більше і більше. Заможні елементи опановують на селі позицію за позицією, а кокетований тепер більшовиками середняцький стан солідаризується не з незаможниками, але навпаки зі заможними і носить в собі амбіції наскрізь глитайські.

Радянська Україна.

Колективні господарства.

Радянська влада, а ще більше компартія намагається всіми силами защепити в українському селі колективне господарювання, що має бути ідеалом комунізму. У „Вістях" з 4. січня є допис з Коростенщини про тамошні колективні господарства, який доказує, що вони на Україні цілком не ведуться. Та найкраще дати слово дописувачеві „Вістей". В коростенській окрузі — пише він — є 26 колективних господарств, в них 270 членів з 1235 їдцями. Членами є здебільша члени комітетів незаможних селян. 50 відс. з них неписьменні. Колгоспи мають 2.948 гектарів землі. З того непридатних до рільництва 165 гект. На одного їдця випадає 2·06 десятин землі. Ця норма далеко більша від тої що припадає в цілій окрузі на одного їдця в індивідуальних господарствах, в яких вона виносить ледви 0·93 відсотк. десятини. 16 колгоспів перевело землевпорядкування на площі 1870 гектарів Не зважаючи на те обробка землі не задовольняюча в усіх колгоспах. Нема там ні правильних сівозмінів, ні інтензивних культур, а худоба утримана недбало. — Не забезпечені колективні господарства сільсько-господарським реманентом, а те, чим вони розпоряджають, старе і користуватися ним дуже важко. Нема в тих господарствах і правильного розподілу праці. — Стільки пише дописувач про колективні господарства в Коростенській окрузі. Колиж для ілюстрації того всього додамо, що радянська влада форсує колективну господарку всіми силами особливо серед бідняцького населення в українському селі та робить у неї величезні грошові вклади з державних фондів, то зрозуміємо всю вагу невдачі такого господарювання на Україні. Перед очима стане нам щось зовсім протилежне і суперечне з тим, що проповідує від року радвлада, а то з режімом економії. На тій ділянці ніякої економії нема і бути не може, бо тут йде коштом народнього гроша велика експериментація, дарма що вона невдачна. Вона буде поїдати ще довго народній гріш, бож її завдання підтягнути практику, зломити життя нагнути і природні закони під комуністичну доктрину. Ось у минулому господарському році зужито 900 тисяч карб. державного гроша на землепорядкування бідняцьких колективних господарств, крім того видано їм 15 міліонів банкового кредиту, крім того ще 2,938.460 виключно на загосподарення колгоспів, 20 відс. бідняків, що працюють у комгоспах звільнено зовсім від податку, наслідком чого державний скарб втратив 5 міліонів карб. Субсідій для комітетів незаможних селян дано 1 міл. карб. на неозначені потреби. Насінної позички видано колгоспом 1.000.120 пудів. Попри те видано біднякам, що згуртовані в колгоспах (колект. госп.) і комнезамах 160.000 карб. допмоги на харчі та 400.000 пудів хліба. На біжучий господарський рік асигновано вже на тіж самі цілі 2 і пів міліона банкового кредиту, півтора міліона на землепорядкування колгоспів і 1 міліон карб. довготермінового кредиту. Якіж наслідки цього всього? — Наслідки ті віддав при відкритті V. зїзду комнезамів з цілої України 3. січня цього року в Харкові голова ВУЦВК-ту Петровський двома реченями: „В розвитку сільського господарства трапились великі зміни: збільшилось число середняків, число незаможників зменшується, а зате трохи збільшується число наймитів". Ось і наслідки соціяльної політики комуністів на селі. Прибуло наймитів! Чомуж вони не опинились у колгоспах?

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

ВІДГУКИ ПИЖ.

А ще кажуть...?!

Богатюща-ж яка наша країна робітничеселянська!.. І як ми її, — країни нашої, — не знаємо! Випадково, дивись, на таке богацтво натрапиш, що потім ахаємо, охаємо:

— І як таки й досі не знали?! Як не завважили! Ах-ах!..

І це не тільки в надрах, — ні! І на поверхні! І в повітрі! І серед люду-нашого трудящого!.. Скрізь у нас є щось досі не знане, незначене, недосліджене, а через те і невикористане...

Сьогодні ми не про надри, не про повітря, а про богатство наше на надзвичайних, на геніяльних людей...

У Києві винайдено кілька талантів... Не літературних на цей раз і не артистичних (хоч і тут Київ не вдарить „лицем у болото"), а на цей раз вишукано таланти економічні... І не-аби-які.

Ми от... (власне не ми, а економісти наші), скільки вже бються, щоб урегулювати ціни наші. Щоб їх, ціни ті, знизити, щоб у шори їх узяти, щоб зробити ті ціни приступними і для робітника, і для селянина, і для трудової інтелігенції.

Ціни — це штука химерна, капризна, своєрідна і має закони свої, і через ті закони ніяк не перестрибнеш...

Цілі-ж комісії, цілі конференції над цією справою працюють... Наслідки маємо, ціни регулюються, але все-ж ще з боку цін бувають ріжні несподівані вибрики...

І от уявіть собі, в Києві знайшлася ціла ґрупа людей, що граються тими цінами, як у шашки... Двигнув сюди, посунув туди — і ціна в його, як шовкова, і робить він із нею, що схоче... І так ці ціни знизили, що вже самі ціни почали кричати:

— Рятуйте! Гинемо!..

*

Є біля Київа, в передмісті київському — Китаєві, інвалідне містечко. Керує тим містечком Київський Окрсобез. Розуміється, що в тому містечку є й завідатель, і його помічник, і бухгальтер і чимало інших службовців. У містечку є й так званий натурфонд. У тому натурфонді сила майна, переданого містечкові для реалізації... Майно те реквізоване в ріжні часи.

Так от коли містечкові ціни закричали: „Рятуйте!", пішла туди на той крик комісія, щоб перевірити, що воно за галас та такий...

І виявила та комісія, що адміністрація інвалідного містечка — це такі, — я вам доложу, — таланюки, що хай Господь милує! Вони так уміли „знижати ціни", реалізуючи те майно, що їм принаймні за це по три памятники треба поставити! Просто — генії!..

Для ілюстрації кілька виписок із акту:

24-IV—1925 р. Продано гр. Лирову 151 мундир по 80 коп. штука — 120.80.

По 80 коп. за мундир! Як вам це подобається!..

Далі:

Анисія Свєнціцька. 4)

ВІРА І НАУКА.

(Докінчення.)

Західна церква здавен змагала до земної влади. Зі зброєю у руках виповняла вона своє духовне післанництво. Згадатиб тільки діяльність Карла Великого й Оттонів серед словян, хрестові походи з грабунками православних святинь Єрусалиму, Крити. Константинополя. Зі зброєю в руках обороняла вона свою духовну повагу — нічю св. Вартоломея, кострами Гуса, Саваноролі, Брунона; інквізицією, релігійними війнами Франції, Бельгії.... Каноссою. Боєвий заклик „не мир — але меч" — зрозуміла західна церква дослівно, а не в духовому значінні. І забула вона за висказ: „Хто мечем воює, той від меча згине", бо тільки один дух непобідний.

Ось влада христіянської католицької держави зриває і нищить православний храм — оригінальний твір мистецтва. І ні один голос не піднявся в католицькій церкві в обороні божого дому і проти наруги та насили. „Браття во Христі" — католики ликували злобно, бо на їх думку приниження православної церкви, це звеличання церкви католицької. Коли насильно зачиняли сотні православних церков і оставляли тисячі православного люду без духовного проводу; коли негідно лютували на братських кладовищах і, могилах православного воїнства — тоді ликувала і по сатанинському радувалася набожна маса вірних косцьола...

Усе те кладеться тяжкою камяною брилою на народню душу. Церква пішла в найми до держави. Церква не осяює своїм сяйвом життя і учинків своїх вірних. Церква затратила своє внутрішнє духове обличча. Христіянська держава Заходу нічим не ріжниться від нехристіянської Сходу. Дух христіянської любови і справедливости не проникає душу владик — правителів сучасних держав. Слуга церковний — це не слуга божий, тільки перш усього представник шанованої суспільної верстви. Духовенство створило осібну касту, а інтереси цеї касти для нього важніші за науку Христа.

—о—

Деж спасення, деж та запора, що зможе здержати лявіну надходячого бездушя і безбожя?

З нутра має церква заясніти світлом правди. У відродженні — спасення. Де лід замість серця — там не спалахне ясним полумям огонь любови; де настало змаління духа — там не зародиться нове життя. Через смирення і каяття стелиться шлях обнови релігійного життя. Подвиг, творчість і святість — ось безкровні орудя церкви в боротьбі з бездушним і механічним життям.

Духовий провід пастви — це один з найбільших і найтрудніших обовязків слуги церкви божої. Душпастир дійсно відповідає перед Богом і Народом за свою роботу, за своє життя. Весь гіркий досвід православного духовенства повинно в душі своїй пережити галицьке українське духовенство, щоби осідомити собі свій шлях і устерегтися від похибок. Інколи доводиться просто чудуватися легкодушности тих галицьких священиків, що забувають на свій стан духовних пастирів, та прикладом свого лихого життя накопичують гіркість, негодування і озлоблення в серцях пастви. Лихий душпастир гордить народом, забуваючи, що соками його живоїє; він думає, що знання дрібки латини і традиційна пошана для його стану вивищує його над народом, та забуває що тільки вищий духовий досвід чинить його гідним руководителем народу.

Священик мусить бути моральним і справедливим не тільки задля себе самого, але ще більше задля пастви, щоби не соблазнити одного із цих малих. Усильне змагання і напруження релігійного життя у священика не повинно слабнути. Релігія держиться динамікою неугасимого вогня духа, коли то добрий пастух душу свою оддає за заблудшу вівцю.

По нашому розумінню огонь віри піддержує духа творчости. Ослаблення віри, скептицизм погамує духа і волю творчу. Особливо ясно видно це в мистецтві. Захопиться мистець завданнями техніки, він переходить легко на нудну маніру, біднiє змістом — бо немає в нього вогня творчої віри у величний замисел. Ось чому од мистецтва первісних народів, дітей — не зважаючи на бідність засобів техніки віє подих справжнього творчого духа, без трійливої іді критицизму. Віра, як психольогічно невіддільна од людини сила, є вихідною точкою як для її світогляду, так і для всіх її діл. Без віри і певности людина не вчинила би ні одного кроку.

Відмовлятися людству від релігійного світогляду, це значить свідомо відрізувати крила. Віра без діл мертва є. Але й діла без віри є таки справді мертві. Всесвіт живе і двигається глибокою вірою любовю і творчістю.

Львів, у грудні 1926. —

16-II—925 р. Продано гр. Привальському 1 центромотор на ходу, 18 сил, 220 вольт с принадлежностями — 380 карб.

Ні, нема змоги перерахувати всього, що є в тім акті дешевого! А дешевизна просто дивовижна..

Там ви натрапите і на карети по 50 крб., і на перський килим 7Х5) за 7 карб., і замовари по 3 карб., і фаєтони — по 65 карб., і „два лошонка, возраст не указан" — за 25 карб.; і письменні столи — по 3 карб., і 200 самогонних баків („без указания веса") за 25 карб. і гарнітур меблів „Жико" — за 150 карб., і жіноче пальто за 1 (один) карб., і „два ночных шкафа" — за 50 коп.. І вино там продається по 50 коп. за пляшку. Були там і фортепяни — по 40—50 карб., і грамофони — три карб..

Все там було!

І у всім почувалася кріпка тенденція „за всяку ціну знизить оті треклятущі ціни"..

Скільки в тому акті є отаких „приміток":

„На заявление гр. Гельфонда о продаже ему железа от разобранных построек наложена резолюция Будикова (зав.): „Можно продать оптом за 800 р. 15/IX—25 года".

а 22. IX. тогож року резолюція його:

„Считать проданым огульно на 500 карб."

За тиждень мало не на 5. проц. ціна вниз!

. . . .

Не знаю, що вже тим „економістам" буде, а, по мойому, посадитиб їх у комісію по зниженню цін!..

Уміють знижати! Здорово вміють!

Коли вони „кенгурову шубу" продавали за 7 карб., то мануфактуру, чи там чоботи для селян вони просто даром віддаватимуть!

. . . .

А ще кажуть, що в нас усе дорого!...

(„Вісти".) **Остап Вишня.**

Представники словаків в уряді.

Прага, 16. січня 1927.

Чеське Пресове Бюро повідомляє: Після довгих переговорів парляментарні клюби словацької народньої партії згодилися взяти участь в уряді і предложили през. Масарикові кандидатів на становища міністрів гігієни й уніфікації. През. Масарик заіменував згідно з цим предложенням пос. д-ра Ґазіка міністром уніфікації, а пос. д-ра Тісо міністром гігієни. Рівночасно звільнив дотеперішніх міністрів згаданих тек Шрамека і Годжу. З огляду на проектовану ліквідацію міністерства словацьких справ, мін. Каллі подався до димісії. През. Масарик димісію приняв і рівночасно подякував міністрові за положені ним заслуги.

Ціла преса стверджує, що участь словацьких представників в уряді скріпить не лише чисельно, але й морально мішанську більшість, що складається тепер із представників усіх трьох головних національностей, які живуть у Чехословаччині.

Маркс творить уряд.

Берлін, 16. січня 1927.

Бюро Вольфа повідомляє, що канцлер Маркс повідомив през. Гінденбурга, що приймає місію утворення уряду на основі ухвали центру.

Мирове предложення Діяза.

Льондон, 16. січня 1927.

Посольство Нікараґуї у Вашінґтоні оголошує, що през. Діяз поставив лібералам нові мирові предложення, які м. ін. передбачують переведення у 1928 р. виборів нового президента під контролею Злучених Держав. До того часу Діяз полишився би на своїм становищі, а іменував би якусь скількість лібералів на адміністраційні становища.

Китай проти европейців.

Льондон, 16. січня 1927.

Із Пекіну повідомляють, що у Фу-Чеу студенти напали на дім сиріт, удержуваний еспанськими Домініканками, на церкву і на монастир. Прогнали монахинї й забрали кільканацять китайських дівчат, що були в сирітському домі. Опісля ограбили і знищили уладження. Монахині і духовники за виїмкою епископа покинули Фу-Чеу. Хоч у Фу-Чеу є 40.000 жовнірів південної армії, вони не перешкаджали ексцесам.

Президент Лебе в Польщі.

Лодзь, 16. січня 1927.

Сьогодні приїхав до Лодзі президент німецького райхстаґу Павло Лебе (соц. дем.) на свято 5-ліття німецької партії соціялістичної в Польщі. З того приводу відбудеться велика мирова маніфестація соціялістів польських і німецьких. У програмі є урочиста академія в салі „Фільгармонії", в якій бесідники промовлятимуть під гаслом „Мир на сході Европи".

Репресії на Білоруси.

Увязнення трьох білоруських послів. — Констернація в соймі. — Оригінальна поведінка міністра справедливости. — Арешт у світлі конституції. — Ліквідація „великої комуністично-шпигунської афери". — Поширення „ліквідаційної" бази. — Білоруська Громада.

Варшава, 15. січня 1927.

В соймових колах незвичайно велике враження викликала відомість про арештування трьох білоруських послів, членів „Білоруської Селянсько-Робітничої Громади", та саме: Бронислава Тарашкевича, Симона Рак-Михайловського і Павла Волошина. Всіх трьох арештовано у Вильні на доручення прокуратури, не вижидаючи згоди сойму.

Цей наглядний випадок пошанування посольської незайманости, забезпеченої конституцією, який є рідким а в дійсности першим випадком в житті польської конституційно-демократичної республики, вивів з рівноваги навіть примусовим стоїцизмом просякнутого маршалка сойму Ратая. Довідавшись приватно про цей наглядний доказ посольської незайманости, звернувся він письменно до міністра справедливости Мейштовича, домагаючись автентичних інформацій і подання мотивів такої поведінки уряду та їх основи.

Відповідь мін. справедливости Мейштовича надійшла пізним вечером. Згідно з поданою відповідю послів Тарашкевича, Рак-Михайловського і Волошина придержано, як таких, що їх схоплено „на факті доверщення злочинної діяльности проти безпеки і цілости держави, а направлюваної і веденої чужими чинниками за гроші, що йшли із заграниці". Далі міністерська відповідь пояснює, що те придержання було — мовляв — конечне для забезпечення виміру справедливости та ліквідації наслідків злочину. Вкінці заповідає п. міністр поставлення домагання до сойму на видачу судові тих послів.

Годиться зазначити, що § 21 польської конституції знає тільки придержання послів, схоплених „на горячому вчинку звичайного злочину" (zbrodni pospolitej), якщо таке придержання є неминучо потрібне для виміру справедливости і ліквідації наслідків злочину. Очевидно, можна сумніватися, чи політична діяльність арештованих білоруських послів, хочби й яка неприємна для теперішніх державців влади, може бути підтягнена під „звичайний злочин". Згідно з § 21 конституції маршалок сойму може зажадати негайного звільнення арештованих послів. Чи марш. Ратай матиме відвагу виступити з таким домаганням, виявить найближча будучина.

Основою увязнення трьох білоруських послів є оригінальне „in flagranti". Колиб маршалок сойму чи соїм признали його достаточним для поведінки агентів виконавчої влади, то був би це дуже небезпечний прецеденс для всіх немилих урядові послів.

Офіційні вістки подають, що при арештованих послах найдено незвичайно обтяжуючий матеріял, великі грошеві засоби, плян розподілу грошевих засобів, надісланих із заграниці (з СРСР на поодинокі округи, список платень агітаторів, шифровий ключ для переписки то-що. Грошеві засоби мали переходити через „Банк кооператив", через його філії у Вильні, Пинську і Глубокім. Арештовано директорів згаданих трьох філій „Банку кооператив".

Одночасно Білоруську Громаду звязано з комуністичним рухом не лише на Білоруси, але в цілій північно-західній Польщі. Переведено труси у Вильні, Новгородку, Білостоці, Пинську, Варшаві і Позвані. Кількість арештованих ще докладно не відома але вже переступила сотню осіб.

Польська преса бє у великий дзвін, називаючи ці сезонові арешти, що хронічно повторюються в деяких віаступах часу на східних або західних кресах, — великою комуністично-шпигунською аферою". Але „велика шпигунська афера", відкрита літом мин. року між українською студентською молоддю в Кракові та недавно відкрита „найбільша шпигунська афера" Vilhendy на Гор. Шлеську певно зменшать до скромненьких розмірів і цю „велику комуністично-шпигунську аферу".

* * *

„Білоруська Сел.-Роб. Громада" була в останніх часах наймогутнішою партією на білоруській території. В початках обмежувалася вона до терену, заселеного православними, одначе недавно перейшла й на терен католицький. Відповідно поставленою пресою, відозвами, летючками, вічами й зібраннями вела вона незвичайно живу пропаганду. Організація її поширювася незвичайно скоро, обіймаючи своїми гуртками села і містечка Зах. Білоруси. Важкий стан білоруського села і відома політика польської влади сприяли скорому поширенню впливів Білоруської Громади. Випробованими агітаційними засобами запозичувалася вона у комуністів. Партія розпоряджає чотирма послами (з того трьох арештовано, на волі є ще посол Мйотла). Білоруська Громада поборювала не лише польські партії, але ще завзятіше білоруські („Сел. Союз" і християнську демократію). Соціяльно-революційний підклад агітації і пропаганди та розріст сільських гуртків Білор. Громади затрівожив польські чинники. Польська преса вже від довшого часу била на трівогу і взивала уряд до ліквідації Громади. Саме тепер уряд здійснив ці жагучі бажання польських чинників і — звязавши Громаду з комуністичним рухом — приступив до акції на широку скалю, видавши наказ ліквідації всієї організації.

Відозва виленського воєводи.

Виленський воєвода Рачкевич видав відозву „До населення виленського воєвідства", в якій стверджує, що місцеві організації ділали у Виленщині за вказівками емісарів комінтерну, діячів комуністичної партії Польщі і центр. комітету комуністичної партії Сх. Білоруси. Рівночасно воєвода подає до відома, що власти поробили зарядження для знівечення замірів змовників, тому всякі самочинні виступи ґруп або одиниць проти комуністичних діячів, спричинені загальним обуренням, яке є в самій суспільности, є недопустимі.

Марш. Ратай у справі арештувань послів.

Сподіване сьогодні вияснення марш. Ратая в справі арештувань соймових послів з білоруської фракції не появилося. Марш. Ратай ще не рішив у цій справі нічого. Ходять чутки, що він взагалі не видасть офіціяльної енунціяції в справі тих арештувань і чекатиме на умотивовані письма міністрів справедливости і внутрішніх справ.

З польських справ.

Х.Н. і уряд Пілсудського. — Перед номінацією посла Медзінського. — Справа закордонних пашпортів.

Варшава, 16. січня 1927.

Дня 15. січня закінчилося засідання начальної ради ХН. Між ін. ухвалено резолюції, в котрих нач. рада звертає увагу, що з огляду на зовнішній напір слід допомогти, щоби державна праця увійшла на спокійний шлях. Нач. рада стверджує, що післятравневий уряд станув у більшости на висоті завдання та що слідний є поступ до кращого. Конечне є розумне виборче право. Слід звернути увагу на небезпеку, яка грозить від Німеччини. Вкінці резолюції висловлюють симпатію для поміркованих партій, головнож для „Табору Великої Польщі".

В середу підпише президент Польщі іменування посла Медзінського міністром почт і телєграфів.

Наслідком частих випадків шиканування петентів, що стараються роздобути закордонні пашпорти з метою лічення за границею, будуть видані знову обіжники під адресою воєвідських властей, яким пригадається, що потребуючі курації за кордоном можуть одержати пашпорт на основі оречення лікарської комісії, оскільки їх місячні доходи не є вищі від 800 золотих. Лікарські комісії мають кваліфікувати хорих без ніяких труднощів, оскільки виїзд за границю має на меті курацію петента, а не засягнення лікарської поради. В останніх часах були випадки, що воєвідські власти, не зважаючи на предложені їм урядові лікарські свідоцтва, відмовлялися видати дешеві пашпорти для дійсно потребуючих петентів. Відтепер це повинно змінитися на краще.

Конфлікт Мексику зі Злуч. Державами.

Льондон, 16. січня 1927.

Вашінґтонський уряд зарядив, щоби американські війська заняли місцевости, що лежать навіть у глибині Нікараґуї.

В цілім Мексику відбуваються величезні маніфестації проти Злучених Держав. Четвертий конґрес мексиканських студентів заявив у резолюції, що ціла латинська Америка протиставиться насилю вашінґтонського імперіялістичного уряду.

Американська преса повідомляє, що недалеко Мексику повішено знову 15 повстанців. Есошейтед Прес" повідомляє, що мексиканському урядові вдалося всюди здавити заворушення.

Зредукування еміґрації до Злуч. Держав.

Ню Йорк, 15. січня 1927.

Оголошено звіт департаменту торговлі, предложений сенатові през. Куліджем. Звіт передбачує зредукування о 11.126 осіб числа іміґрантів, які могтимуть приїхати до Злучених Держав до 1. липня 1927 року. Квоти поодиноких країв усталено пропорціонально до складу населення Злучених Держав у 1880 р., що родилось за кордоном. Для Польщі призначено квоту 4.978. Давніше Польща мала квоту 5.982.

Мін. Черчіль у Римі.

Рим, 15 січня 1927.

Сьогодні рано приїхав тут Черчіль. У пополудневих годинах зложив він візиту Муссолінієві. Тут підчеркують, що його візита має приватний характер.

Вправи резервістів у 1927 р.

Варшава, 16. січня 1927

Вправи резервістів, як і в минулих роках, відбудуться в цьому році в часі від квітня до жовтня. Мають бути покликані резервісти річн. 1900 і 1899 всіх родів зброї і служби, яким вправи в р. 1925 відложено до 1926 р. і які тих вправ не відбули. В проекті є також покликання річника 1 0?, але тільки деяких родів зброї і служби. Щодо підофіцирів резерви, то мають бути покликані річн. 1898, 1891, 1890 зі всіх родів зброї і служби. Вправи підофіцирів мають тревати по 4 тижні в кожному турнусі. Вкінці слід зазначити, що в цьому році буде приноровлювана загострена процедура у відношенні до тих, що не ставляться до вправ.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

НОВИНКИ.

— **За вбивство куратора Собінського.** „Дзєннік Людови" повідомляє, що в звязку із слідством веденим: хто вбив куратора Собінського поліція арештувала братів Ящурів, Хведора та Степана та Гриця Голяна із Самбора, і що слідство встановило їх приналежність до української боєвої організації. Вони мали одержати вже акт обвинувачення і станують незабаром перед трибуналом присяжних судців.

— **Нові розправи.** 24. ц. м. починається нова каденція суддів присяжних для таких розправ: 24. проти Стефанії Дмитрів за вбивство дитини, 25. проти Иосифа Цесінського за морд, 26. проти Померсбата за підпал, 27. проти Стефана Пристайка за морд, 28. і 29. проти Иос. Іванова і тов. за морд, 31. проти Василя Свістіля за підпал, 7. лютого проти Божка і тов. за грабіж, 9. проти Жмура і тов. за грабіж, 11. проти Гр. Замойського за морд. Серія дуже одноколірова, нема що казати!

— **Концертове турне співачки Марії Шекун-Коломийченко.** Знана з виступів у Галичині в 1919 р. співачка Шекун-Коломийченко устроїла недавно турне по більших містах Росії і України. Репертуар її концертів дуже всесторонній. Попри українських композиторів, наддніпрянських і галицьких, обіймає він і твори композиторів італійських, російських та польських. Голоси критики дуже прихильно висловлюються і про співачку і про добір творів. Польський часопис: „Серп" у Києві, російський „Комунист" у Харкові, „Известія" в Одесі, „Правда" в Москві — у своїх рецензіях не щадять похвал артистці. На днях уладжує артистка турне по Криму. До нас дійшов афіш, саме з цього турне. Між іншим співає артистка і „Журавлів" Б. Лепкого. Але чомусь там написано, що слова до цього склали Богдан Лепкий і... п-ні Коломийченко. Не знати, чи треба було поправляти істнуючий текст, чи додавати якісь слова, любі для істнуючого режіму!?...

— **Ucrainica.** У львівськім „Вєку Новім" в числі з дня 15. ц. м. поміщений більший дуже прихильний фейлетон про львівську виставку „Гуртка Діячів Українського Мистецтва", означений буквами: J. O.

— **„Ukrajinské Narodní Právo".** Під тим заголовком появився тижневик у чеській мові в Берні на Мораві під редакцією Богдана Гребенюка. На основі першого числа того органу годі щось певного сказати, що то за організація „Українська Унія", яка стоїть за цією газеткою і яка мета її редакторів. Чи не че ре...

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

тільки відомого Дон-Кішота, „емігрантського козацького гетьмана" Полтавця-Остряниці? Бо „Ukraїnske Słowo i Prâvo" признається до націоналістично-консервативної ідеольогії, але малоінтелігентський характер цього органу вказує на те, що до нього нічим непричасні сл. дажні гетьманці з під стягу гетьм. Скоропадського.

— **Звичайний іспит зрілости** в зимовім речинці в українській гімназії у Львові зачинеться письменною частю 24. січня п. р. в 8 год. рано.

— **Львівська темна хроніка.** Поліція розмотує клубок: хто є спеціялістом від артистичних вломів у численних крамницях на протязі останніх місяців — держучи в своїх руках покищо гімназиста, синка з поважаної та богатої родини, який брав участь у цих підприємствах.— Перед окружним карним судом ставав бувший офіцир Бартекевич за те, що три роки брав платню поручника, хоча не мав на це ніяких даних, крім фальшивих документів. — Екзекутор перемиського староства Гриньків збираючи урядові гроші від довжників, не мав звички передавати їх до каси, а задержував у своїй кишені.— У численних львівських крамницях найдено штучні товщі затроєні, які передано до хемічного досліду. — Якась жінка впросилась на ніч-ліг до личаківського громадянина з добрим серцем і з подяки за захист лишила йому в ночі 10-місячну дитину, а сама щезла.

— **Нова столиця.** Затямте собі читачі: географія матиме одну нову столицю більше від 9. мая. Цею столицею буде головне місто пятої частини світа — Австралії, зовсім наново побудоване. Канбер, у новім південнім Уельсі, в 300 кільометрах від Сиднею. Канбер повстав уже в 1913 р., оснований міністром Кінг-О-Мелеєм, який рішив створити зразкове місто, без диму, пороху, болота, смороду — чудо гігієни, порядку та вигоди. Нині коштує воно вже 5 міл. фун. Його положення чудове: на великій рівнині, між лісистими горбками, де пливе ріка Мольонгло.

— **Шлюб у вязниці.** Неодин з читачів може не знає, що навіть у вязниці можна брати шлюб. Василь Добрянський, бувший буфетчик на площі „Соколабатька" у Львові відсиджує на ул. Баторія 4-літню кару за вбивство австрійського хорунжого в листопаді 1918 р. Добрянський тоді виїхав на Україну, а вернувся минулого року до Львова, де його арештували на передодні його одруження. Щоби додержати слова своїй нареченій, Добрянський візьме з нею шлюб дня 21. ц. м. у вязничній келії. Самотну молоду, яка буде мусіти з чоловіком негайно розстатися, нехай потішить хіба те, що чоловік у перших роках подружжа не буде ходити по ночах і по ріжних веселих льокалях.

— **Де може бути горальня?** Не можна дивуватись, коли в Новім Світі, де продажа альноголів суворо заборонена, непоправні аматори горілки придумують усякі способи контрабанди та тайної продукції спіртних напитків. Але у нас, де на кожній вулиці більше шинків як золотих у кишені! У Стрию відкрили таємний арсенал хемічних препаратів для фабрикації денатурованого спірту та лікерів де? — у божниці! в скриньках та пультах, де кладеться молитвеники.

— **Епоп з мухи.** У 10. числі ми сумнівались у правдивість інформації „Газети Поранної" буцім-то епископ Бандурський одержує місячно лише... 26 зол. і висловили свій здогад, що він „мусить одержувати більше титулом інших функцій". Тепер міністерство скарбу пояснює цю цифру: епископ одержав через помилку в листопаді крім звичайної плати 605 зол. ще 579 зол., отже в грудні додали йому до неї лише: 26 зол.

— **Великанський процес.** Дня 11-го с. м. почався в Берліні процес названий „барматський" від прізвища братів Барматів, жидів з Лодзі. Головний обвинувачений Юлій Бармат мав стати рабіном, але волів виїхати в Голяндію і там почати від деликарської професії та торговлі. В 1919 р. перенісся із своїми братами до Берліна і хутко взяв у свої руки провід найвизначнішими промисловими та фінансовими інституціями в Німеччині. Їм удалось здобути впливи в міністерських колах і використати ці впливи для своїх махінацій. Сам акт обвинувачення проти Барматів має 648 сторінок великого формату, друкованих у державній друкарні. На розправі буде переслуханих 125 свідків, а на лаві обвинувачених сидить 9 ріжних директорів банків, скарбових радників і один посол.

— **Ціна правди в Італії.** Фашистівський уряд наклав не тільки цензуру на італійську опозиційну пресу, але уважно стежить за чужинною, яка його критикує, і робить труднощі при її продажі. Наслідок цього такий, що за деякі чужинні часописи італійці платять добрі гроші, щоби довідатись правди. За примірник французького „Котідієн" або „Левр", які коштують по 20 сот., платять по 10 лірів, а за останнє 35-те число сатиричного „Сімплісіссімуса" під заголовком „Евіва л'Італія!" платили навіть... 100 лірів!

— **Папа проти католицьких письменників.** Папа поставив на індекс кілька книжок редактора французької „Аксіон Франсез", Шарля Морраса. Це викляття здивує неодного, який довідається, що Моррас належить до найпалкіших католиків і роялістів, а при цьому до найоригінальніших письменників і критиків. Другий співредактор „Аксіон Франсез", також католик, рояліст і відомий письменник Леон Доде пише, що Моррас, як побожний католик прийме цей присуд з філософічним спокоєм і продовжуватиме свою політичну боротьбу з подвійною силою. А сам Моррас у довгій статті доказує непорозуміння такого присуду і вичисляє довгу низку творів поставлених на індекс авторів, які нічого не втратили від цього на своїй славі, а їх твори на справжній релігійности, починаючи від Паскаля, Монтескіє, Лямартіна і Віктора Гюго. На всякий випадок треба признати, що папські буллі проти творів літератури є вже нині пережитком.

— **Між шах стами.** У шахових змаганнях у Ню-Йорку мав брати участь російський мистець Альохін, щоби зустрітись із Капаблянкою, суперником за світову нагороду. Спершу Капаблянка поставив умову: 10.000 дол. кавції як ставку гри; тепер заявляє, що буде з ним грати за перевагу, коли Альохін здобуде одну з перших нагород у цьому міжнародньому турнірі. На це Альохін заявив, що він має за останні роки досить поважні успіхи і не потребує аж ставати до такого іспиту. Коли Капаблянка не змінить свого становища, Альохін не поїде взагалі до Ню-Йорку.

— **Світова всячина.** Передача фільм бездротно є вже доверщеним винаходом, зробленим ню-йорським інжиніром Александерсоном, членом Наукового Інституту. — Міжнародній соціялістичний союз (II-ий Інтернаціонал) поставить памятник італійському соціялістові, вбитому фашистами, Матеотієму. Памятник зробив бельгієць Ван Афтен і стоятиме в „Народнім Соціял. Домі" у Брюсселі. — У Данії заборонили публичні танці наслідком поширення „еспанки": король теж недужий. — У Благовіщенську над Амуром відкрили нові поклади золотодайного піску в небувалій скількости. — У варшавській фільгармонії відбудуться дня 23-го ц. м. міжнародні змагання піяністів у честь Шопена; у них візьме участь 78 піяністів усіх країв і народів. — Жінка Чарлі Чапліна, Літа Грей, внесла скаргу проти нього в Льос Анжельос домагаючись розводу, мотивуючи, що він присилував її до подружжа і робив зараз по шлюбі пропозиції іншим. — Цього місяця стане в Льондоні перед судом журналіст Пірсон, обвинувачений у шантажі та образі численних англійських діячів через анонімне оголошення книжки „Галєрія шепотів".

— **З кіна.** У кіні „Лев" почалась вистава прегарної фільми „Лицар срібної рожі" у головних ролях з найгарнішим молодцем Франції Жак Кателєном і славною артисткою з „Комеді Франсес" Гігет Дюфло.

— **Цьогорічний карнавал** не буде в нас імовірно такий веселий, як минулорічний. Фінансова скрута стримує неодно товариство від улаштування балю, з остраху перед перед дефіцитом. Покищо довідуємось, що 12. лютого відбудеться як щороку велика маскарада в салях Народнього Дому заходом Кооперативи „Український Театр" у Львові.

Процес 151.

Присуд у володимирському процесі.

На досмертну вязницю засуджені: 1) Володимир Вишневський, 2) Микола Панасевич, 3) Віктор Крайц, 4) Давид Білецький, 5) Стах Пучковський, 6) Іван Карась, 7) Михайло Чтець, 8) Нестор Хомин, 9) Д-р Вольф Мандель.

На 15-літню тюрму, без зачислення слідчого арешту: 1) Йосип Панасевич, 2) Дмитро Осінський, 3) Микола Яворський, 4) Бакун Іван.

На 10-літню вязницю, без зачислення слідчого арешту: 1) Филимон Степанюк, 2) Гриць Маковський, 3) Долинський Петро, 4) Василь Теребуха, 5) Степан Лемешко, 6) Нестор Байда, 7) Пилип Когут, 8) Євдоким Мазурок, 9) Мойсей Степанчук, 10) Созонт Котилко, 11) Гринь Костюк, 12) Андрій Боровик, 13) Павло Гаврилюк, 14) Макар Кошлатий, 15) Степан Пучковський, 16) Іван Мацюк, 17) Клим Малюх, 18) Арсен Путькало, 19) Яків Карась, 20) Йосип Денисюк, 21) Антін Ляшук, 22) Микола Барчук, 23) Василь Срак, 24) Микита Каленичук, 25) Мельник Степан, 26) Гринь Базилюк, 27) Іцко Гойрах, 28) Василь Бернацький, 29) Василь Паламарчук, 30) Шиндель Кльоц, 31) Гейнох Розенвайн, 32) Нусім Розенвайн, 33) Пейсах Травнер, 34) Сергій Леонартович, 35) Йосип Турольчук, 36) Карпо Лозинський, 37) Ізидор Осадчук, 38) Андрій Колядюк, 39) Степан Воробій.

На 6-літню вязницю, без зачислення слідчого арешту: 1) Іван Романчук, 2) Тимофій Крайц, 3) Телемон Пидарук, 4) Марко Улан, 5) Роман Остапчук, 6) Хаїм Штайн, 7) Пилип Кантор, 8) Захар Бернацький, 9) Никон Поліщук, 10) Матвій Огородничук, 11) Платон Шпачук, 12) Степан Стуга.

На 4-літню вязницю, з відчисленням слідчого арешту: 1) Гарасим Котюк, 2) Павло Котюк, 3) Олександер Мельничук, 4) Артем Атлас, 5) Павло Мельник, 6) Григорій Гарасимчук, 7) Юліян Ворона, 8) Трофим Дубина, 9) Гнат Олексюк, 10) Іван Касіян, 11) Созонт Касіян, 12) Созонт Котилко, 13) Никифор Іванчук, 14) Андрій Кіндій, 15) Зенобій Кантор, 16) Гринь Худинець, 17) Яким Бачун, 18) Рудь Пилип, 19) Клим Малюх, 20) Стах Музика, 21) Микола Друдзь, 23) Самуїл Кантор, 24) Трофим Новосад, 25) Дмитро Ромасюк, 26) Методій Прошик, 27) Іван Лой, 28) Степан Малюх, 29) Олександер Кравчук, 30) Кузьма Кірчук, 31) Ріодон Зубеня, 32) Теодозій Рабов, 33) Іван Кіндратюк, 34) Артем Красний, 35) Захар Шмігель, 36) Юхим Шмігель, 37) Андрій Новосад, 38) Трохим Новосад, 39) Мартин Панасевич, 40) Силька Антін, 41) Марко Вронський, 42) Лаврін Мороз, 43) Мартин Горак, 44) Константин Никитюк, 45) Андрій Тацюн, 46) Друдзь Микола, 47) Микола Романчук, 48) Володимир Чарнецький, 49) Сава Сорока, 50) Степан Стельмащук, 51) Арсен Сибіра, 52) Ігор Сибіра, 53) Порфір Крась, 54) Артем Крась, 55) Юліян Семенюк, 56) Павло Чорногоренко, 57) Леонтій Наконечний, 58) Тимофій Ундер, 59) Микита Одйон, 60) Пантелеймон Третевич.

Увільнені: 1) Юрко Хома, 2) Дмитро Пивоварчук, 3) Данило Кошлатий, 4) Кузьма Боярчук, 5) Василь Тихенко, 6) Петро Грищук, 7) Іван Малюх, 8) Омелян Бакун, 9) Данило Шляпкін, 10) Харитон Дуткевич, 11) Леонтій Наконечний, 12) Арсен Дядів, 13) Гордій Богун, 14) Харитон Вежинський, 15) Павло Кіт, 16) Ілько Лесь, 17) Нікaнор Стельмащук, 18) Андрій Сумик, 19) Степан Лемешко.

Відозви і комунікати.

В справі слюсарсько-механічної школи в Борщеві.

Живемо під тягарем загального зубожіння. Богато з нас не має заняття а тим самим змоги прожитку. Виїзд за границю є майже немислимий. Одначе найбільше терпить сільське населення. З кожним днем зменшається там стан посідання землі і треба побоюватися, що за кільканацять літ, тобто найближче покоління, стрінеться вже з грізною небезпекою земельного голоду. З появою земельної нужди може бути вже й за пізно робити заходи для усунення тої небезпеки. Щоб не стрінутись віч-у-віч у майбутньому з отою небезпекою, належить уже сьогодні поробити певні міри. На нашу думку найкращою розвязкою того питання булоб, якби на наших землях поширено клич зросту власної промислової енергії, тобто клич за творенням власного промислу. Рідний промисл мав би стати варстатом праці для тих, що його не мають, а потребують.

Творення власного промислу мусить стати у нас абсолютною конечністю!

Одначе щоби творити власний промисл, до того потрібно відповідно уздібнених людей, тобто фахівців-спеціялістів, яких у нас тепер нема. Тому перш за все потреба нам фахових шкіл, які всеціло обзнакомлювалиб учеників з даним фахом. Ті люди щойно по укінченню фахових шкіл ішлиб у свої сторони і там організували би власний промисл.

Кружок „Рідної Школи" в Борщеві, кермуючись тою думкою, постановив зорганізувати в Борщеві трилітню слюсарсько-механічну школу з підвідділами столярським і колодійським. Не маючи одначе потрібних до того фондів, рішив звернутися до власного громадянства з зазивом прийти йому з підпомогою.

Кружок уже від двох літ провадить у Борщеві ткацьку школу; школа та, як загально відомо, розвивається успішно. В майбутньому як школа слюсарська, столярська та колодійська, так і ткацька получилися би разом і утворили би школу промислову.

На оснування слюсарсько-механічних курсів потрібно нам по зіставленому прелімінарі 1.200 американських долярів. З того половину треба нам обовязково зібрати в краю. За рештою віднесемося до наших братів в Америці.

Кружок надіється, що патріотичне громадянство не відштовхне отсього зазиву, а радо прийде з підмогою в такому важному для нас почині.

Жертви просимо слати на адресу Кружка „Рідної Школи" в Борщеві.

За Старшину Кружка „Рідної Школи" в Борщеві: о. В. Навроцький, П. Гораль.

За Виділ Філії Т-ва „Просвіта" в Борщеві: Д-р А. Лунів, М. Путко.

За Раду „Сільського Господаря" в Борщеві: о. А. Казновський, С. Воркун.

За Управу Повітового Союзу Кооперативів у Борщеві: Яків Малаховський, Іван Багнай.

За Управу Кооп. „Українська Каса" в Борщеві: П. Дроздовський, М. Лотоцький.

За Виділ Інституту „Український Народній Дім" у Борщеві: П. Смаль, С. Воркун.

ОПОВІСТКИ.

Позір Ситківкарі! Ширші сходини ЛКС. відбудуться вівторок, 18. ц. м. о 7-ій год. при вул. Оссолінських ч. 8 („Спорт"). Просимо доконче прибути. На порядку дня вибір делегатів на Загальні Збори Спортового Союза. — Виділ. 1340 1-1

Позір Пещетарі! Ширші сходини КЛК. відбудуться в понеділок 17. ц. м. о 7-ій год. веч. в домівці Захоронки, Руська ч. 3. Просимо доконче прибути. На порядку дня вибір делегатів на Заг. Збори Спортового Союза. — Виділ. 1341 1-1